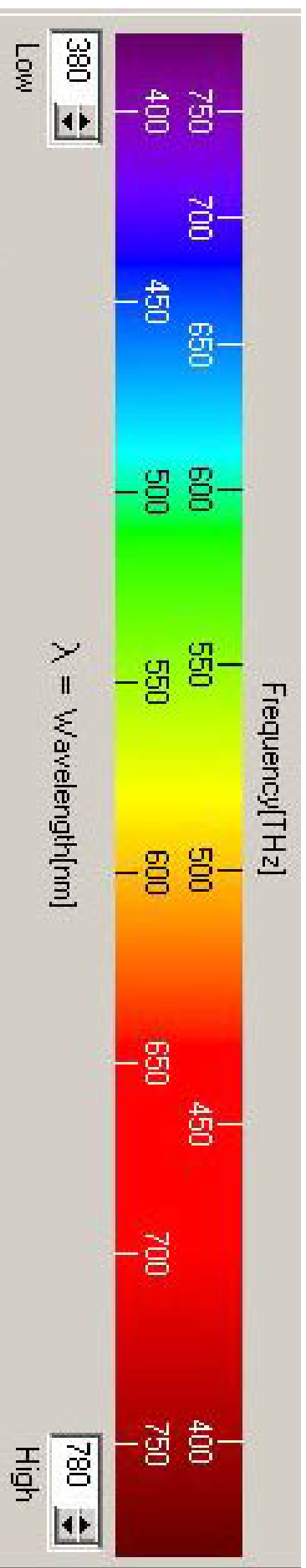
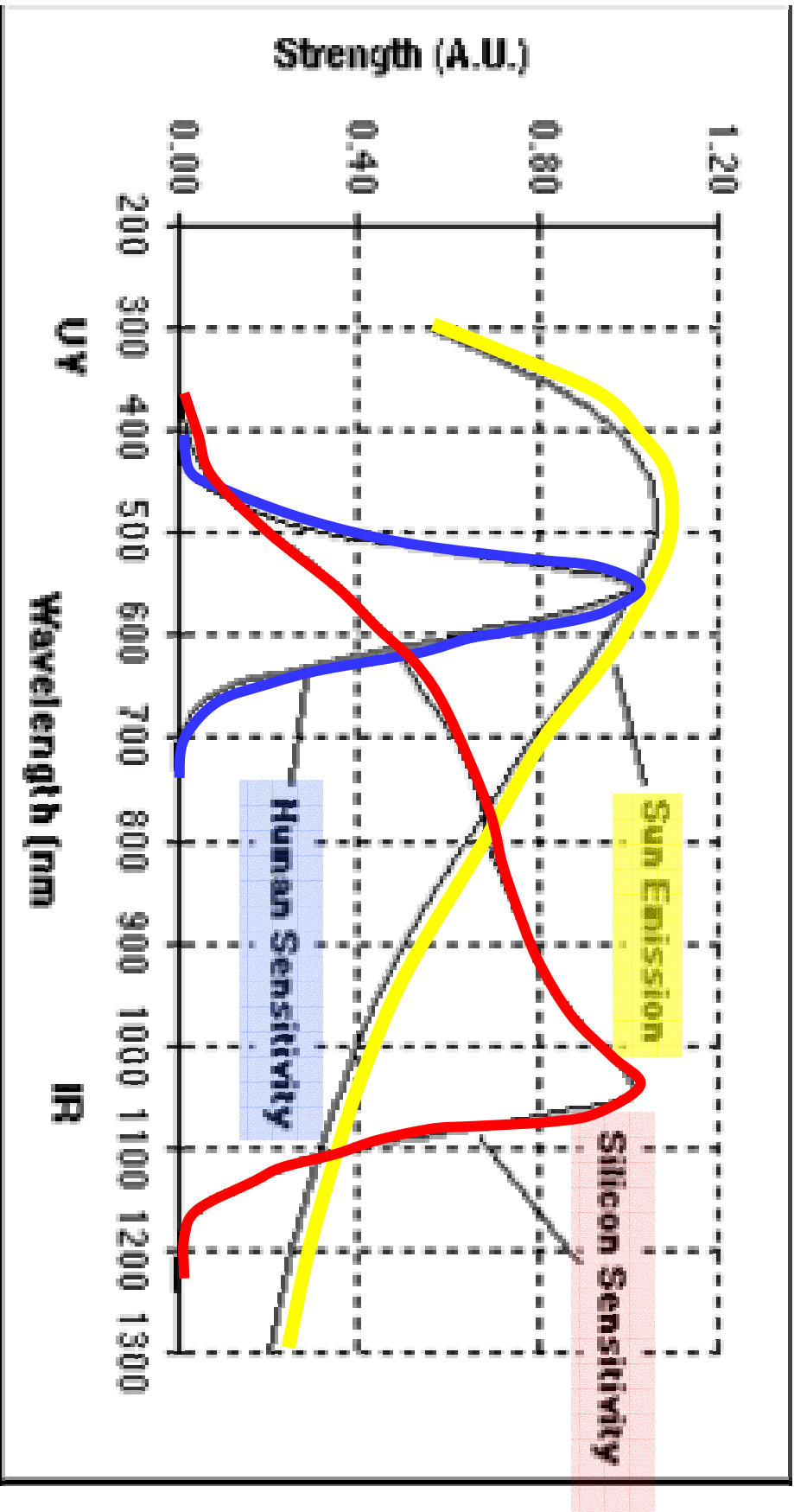

KOLORIMETRIJA

Irini Reljin

TV u boji sa zasniva na vizualnim događajima definisanim kao:

- **Osvetljaj (brightness)** – k-ka koja omogućava vizualne gradacije od tamnog do svetlog.
- **Vrsta boje (hue)** – k-ka koja omogućava da se boja opiše kao crvena, žuta,..., itd. Opisuje se talasnom dužinom.
- **Zasićenje boje (saturation)** – definiše u kom iznosu ta boja odstupa od belog u neutralnoj verziji. Blede boje imaju malu (pink), a jarke veliku saturaciju (red).

Principi kolorimetrije – Grassman-ovi zakoni

- Oko može razgraničiti samo **tri vrste promena**.
- U dvokomponentnoj mešavini boja, rezultujuća boja će se **menjati postepeno** ako se jedna komponenta ravnomerno menja, a druga zadržava nepromenjenom.
- Izvori iste boje proizvode **identičan vizuelni efekat** u mešavini, nezavisno od dela spektra.
- Ukupna sjajnost boje je jednaka **sumi sjajnosti** pojedinih komponenata.

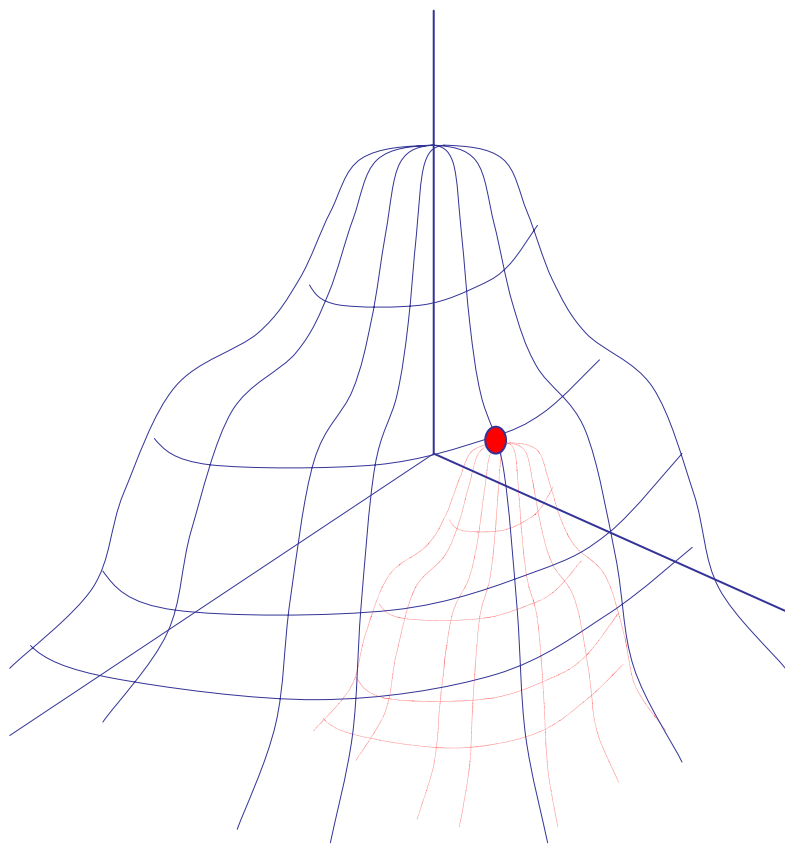
Osvetljaj (brightness), sjajnost – k-ka koja omogućava vizualne gradacije od tamnog do svetlog. Odgovara intenzitetu

$$Y(x_s, y_s) = L(x_s, y_s) = \int_{\lambda_1}^{\lambda_2} S(x_s, y_s, \lambda) V_s(x_s, y_s, \lambda) d\lambda$$

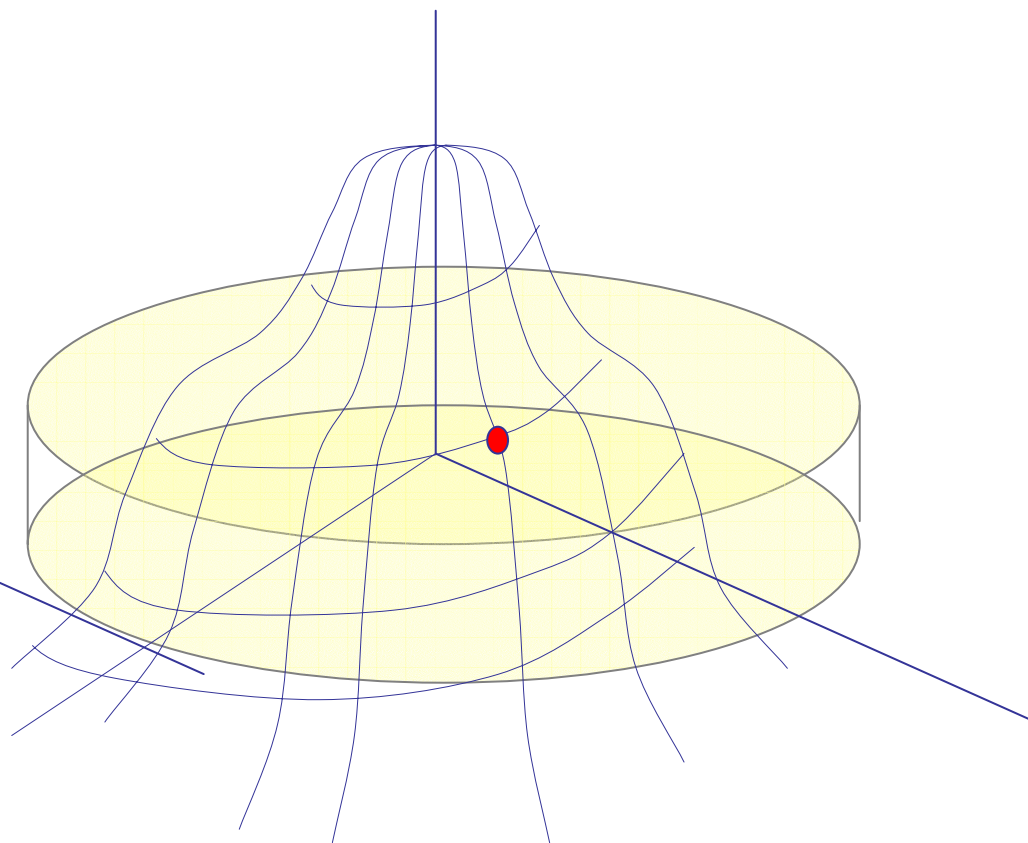
$S(x_s, y_s, \lambda)$ – sjajnost – energija po tal. duzinama

$V_s(x_s, y_s, \lambda)$ – efikasnost sistema za akviziciju

x_s, y_s – prostorne koordinate

**Vs - sistem sa
prostornim izoblicenjem**

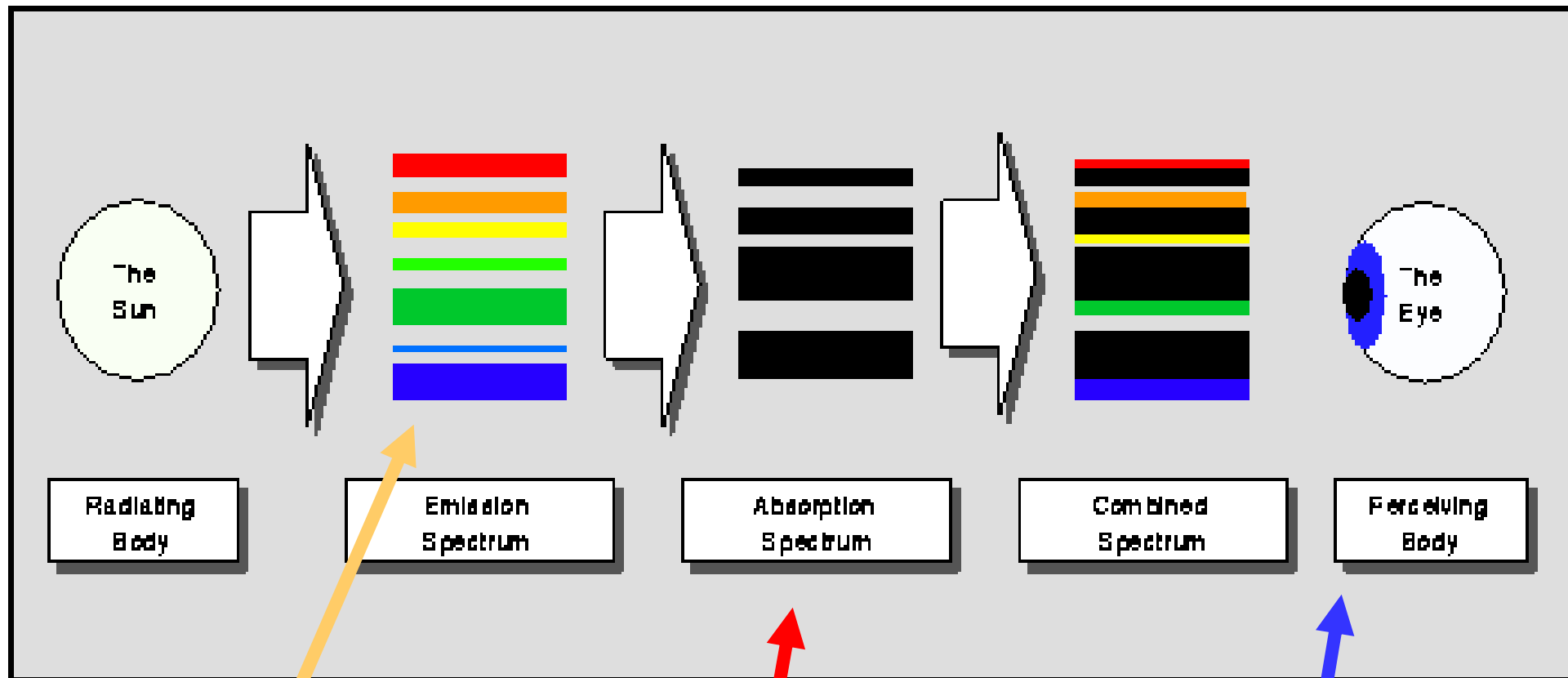

**Vs - sistem bez prostornog
izoblicenja**

Savremena kolorimetrija

- Boje se predstavljaju u trodimenzionalnom koordinatnom sistemu (X,Y,Z)
- Jedinična ravan ($X+Y+Z=1$) sadrži sve koordinate različitih boja.
- Čitava površina prekrivena bojama se zove Plankovi koreni (Planckian locus).
- Koordinate boje zavise od spektralne k-ke svetlosti izvora, odziva ljudskog oka, spektr. k-ke refleksije (transmitansa) posmatrane svetlosti.

spektralne k-ke
svetlosti izvora

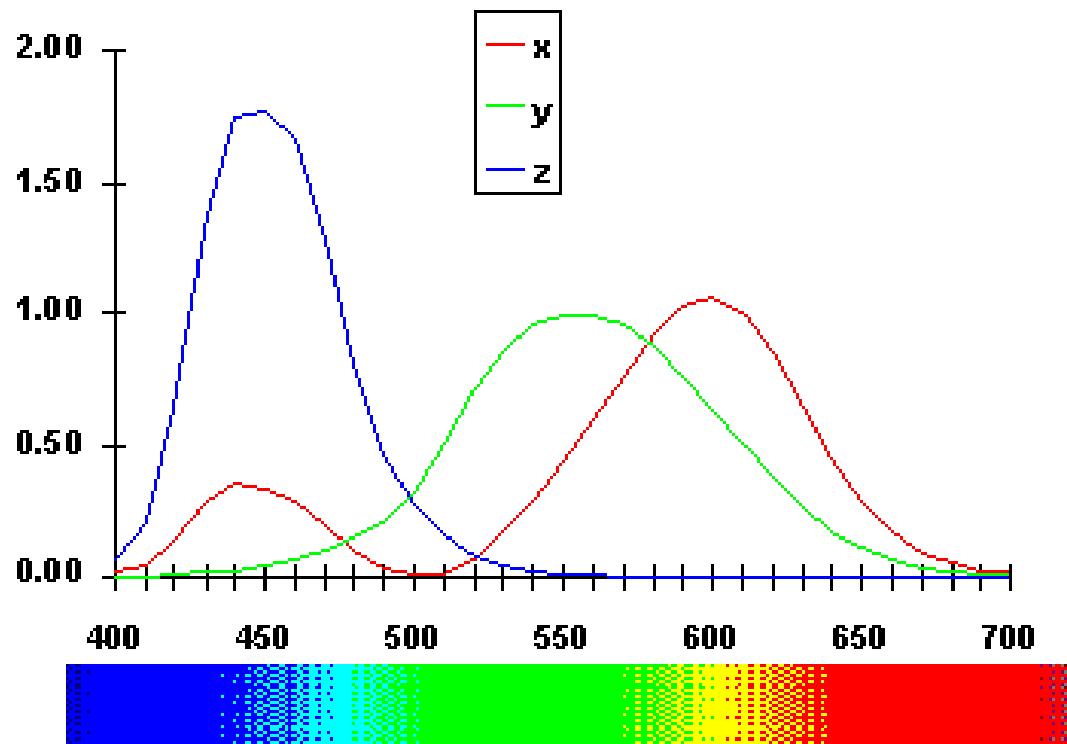
spektr. k-ke refleksije

odziva ljudskog oka

Commission Internationale de l'Eclairage

CIE 1931 - 2° standard observer

Tristimulus values of the spectral colours

$$X = K \sum_{\lambda=300}^{700} \bar{x}(\lambda) C(\lambda) L(\lambda) D(\lambda)$$

$$Y = K \sum_{\lambda=300}^{700} \bar{y}(\lambda) C(\lambda) L(\lambda) D(\lambda)$$

$$Z = K \sum_{\lambda=300}^{700} \bar{z}(\lambda) C(\lambda) L(\lambda) D(\lambda)$$

$$K = \frac{1}{\sum_{\lambda=300}^{700} L(\lambda) C(\lambda) \Delta(\lambda)}$$

$L(\lambda)$ = spekt. k - ka svetlosti

$\Delta(\lambda)$ = porast tal. duz. u (nm)

$C(\lambda)$ = spektr. k - ka upotrebljene svetl.

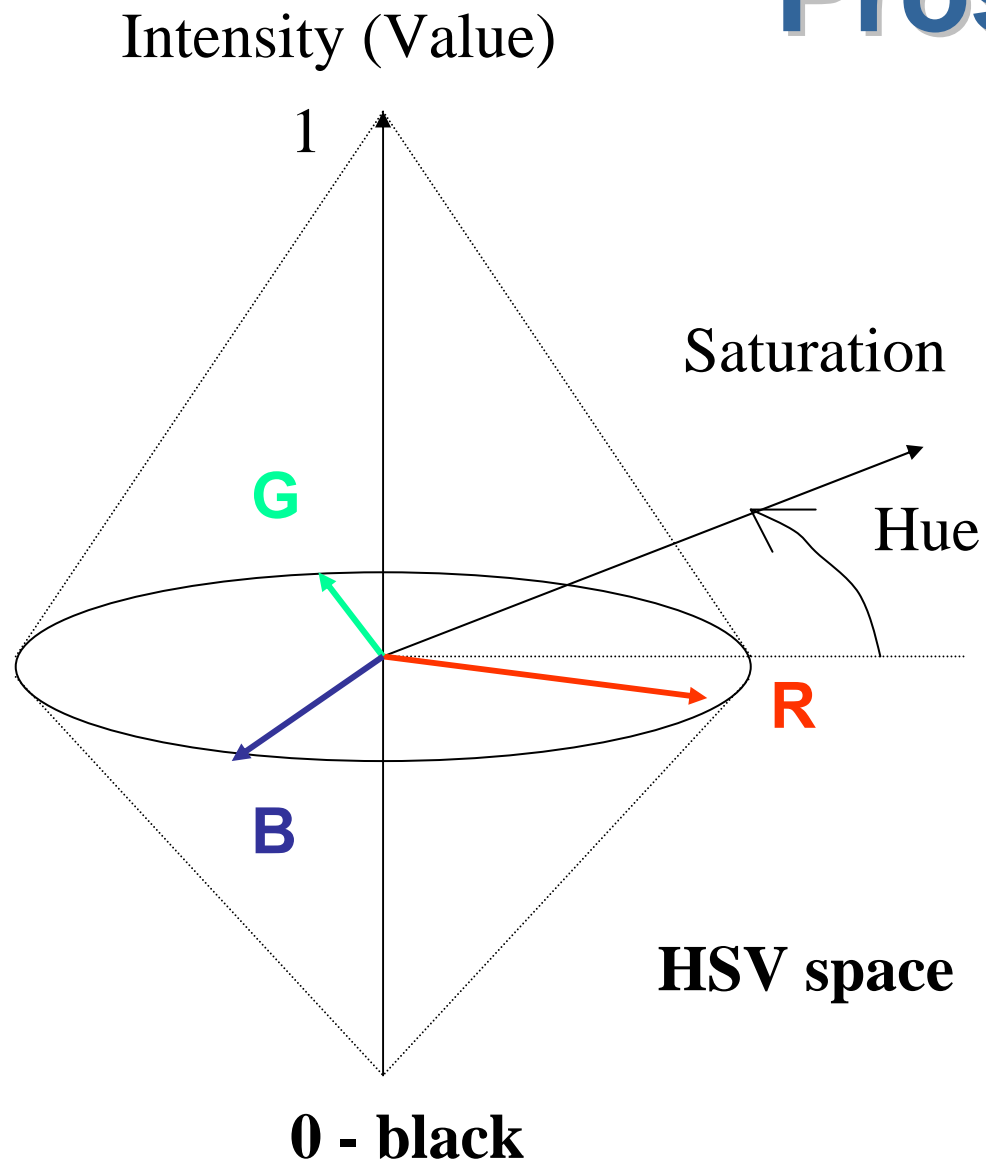
$\bar{x}, \bar{y}, \bar{z}$ = stand. k - ka posmatraca(1931.)

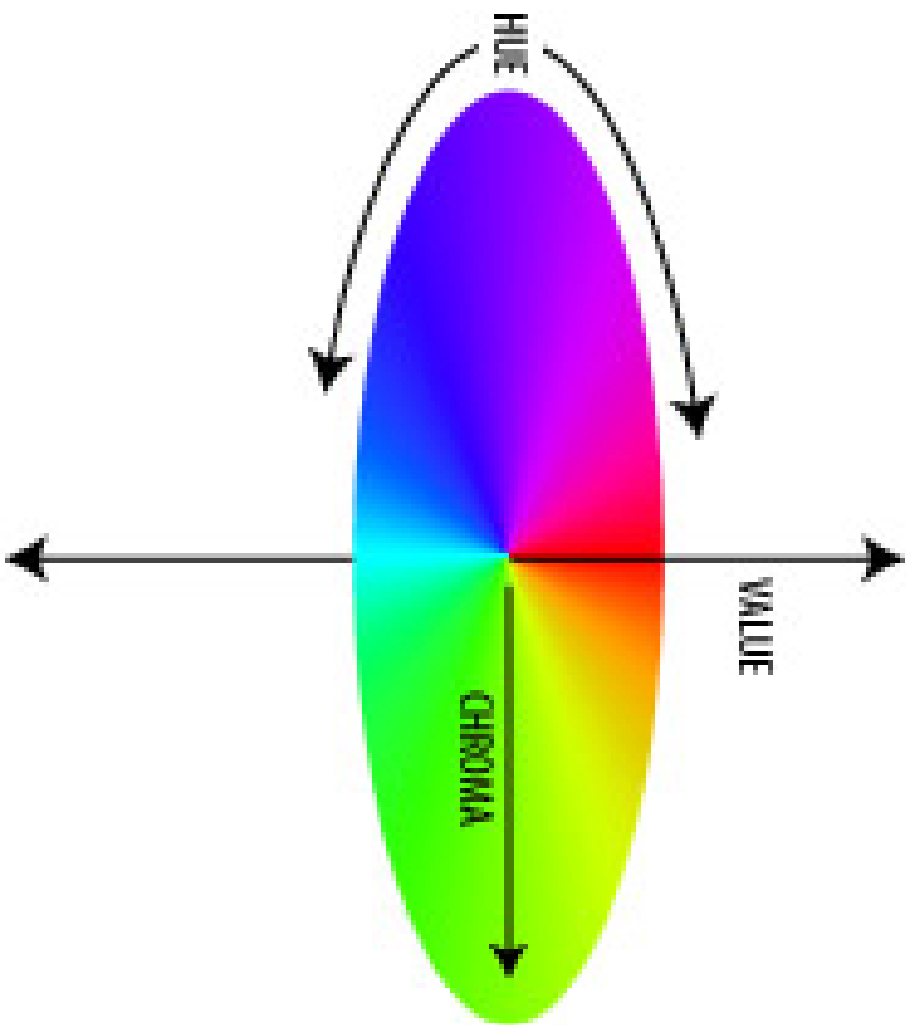
λ = talasna duzina

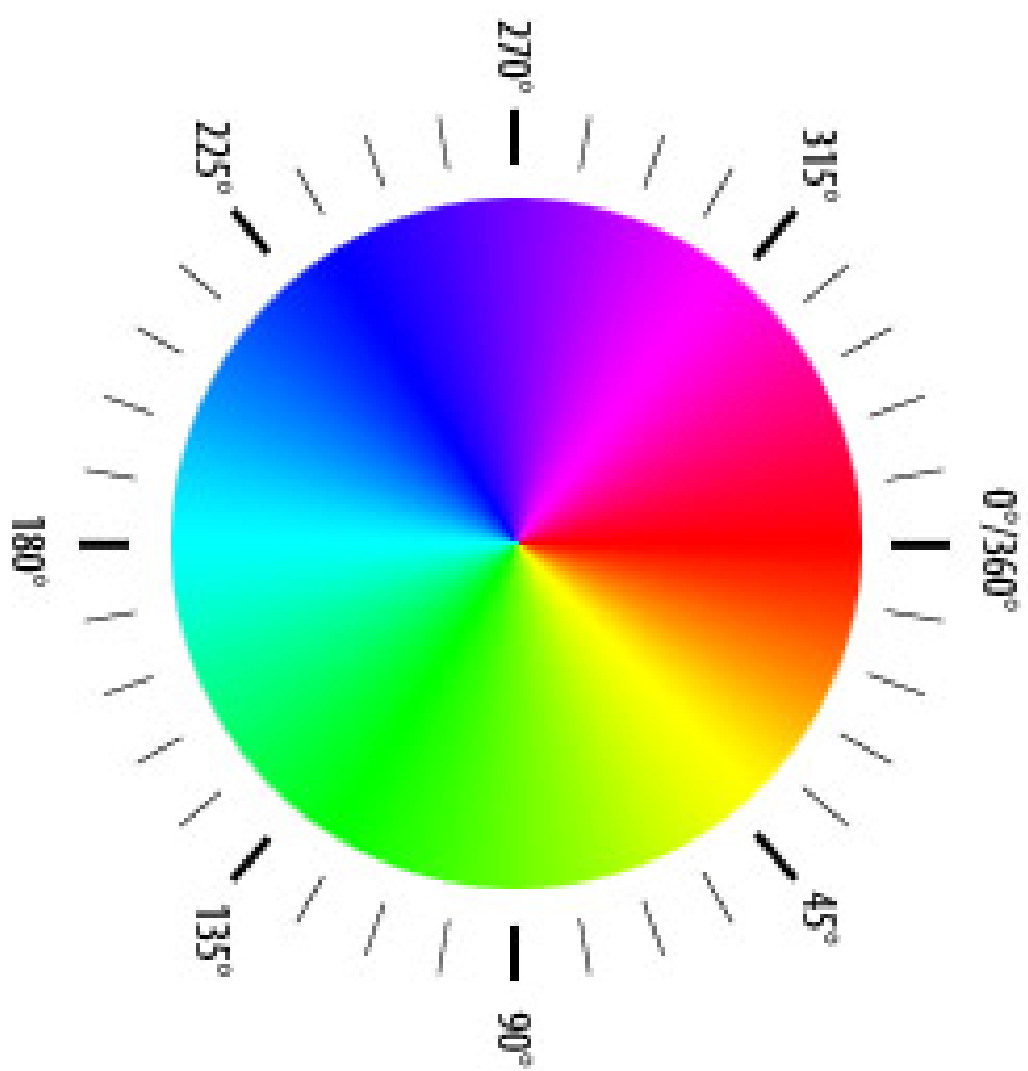
$$x = \frac{X}{X+Y+Z} \quad \wedge \quad y = \frac{Y}{X+Y+Z}$$

Prema **Grassman-ovom zakonu**:
 sve boje koje se mogu formirati
 pomoću tri izvora svetlosti su unutar trougla
 ili na ivicama trougla čija temena čine izvori.

Prostor boja HSV

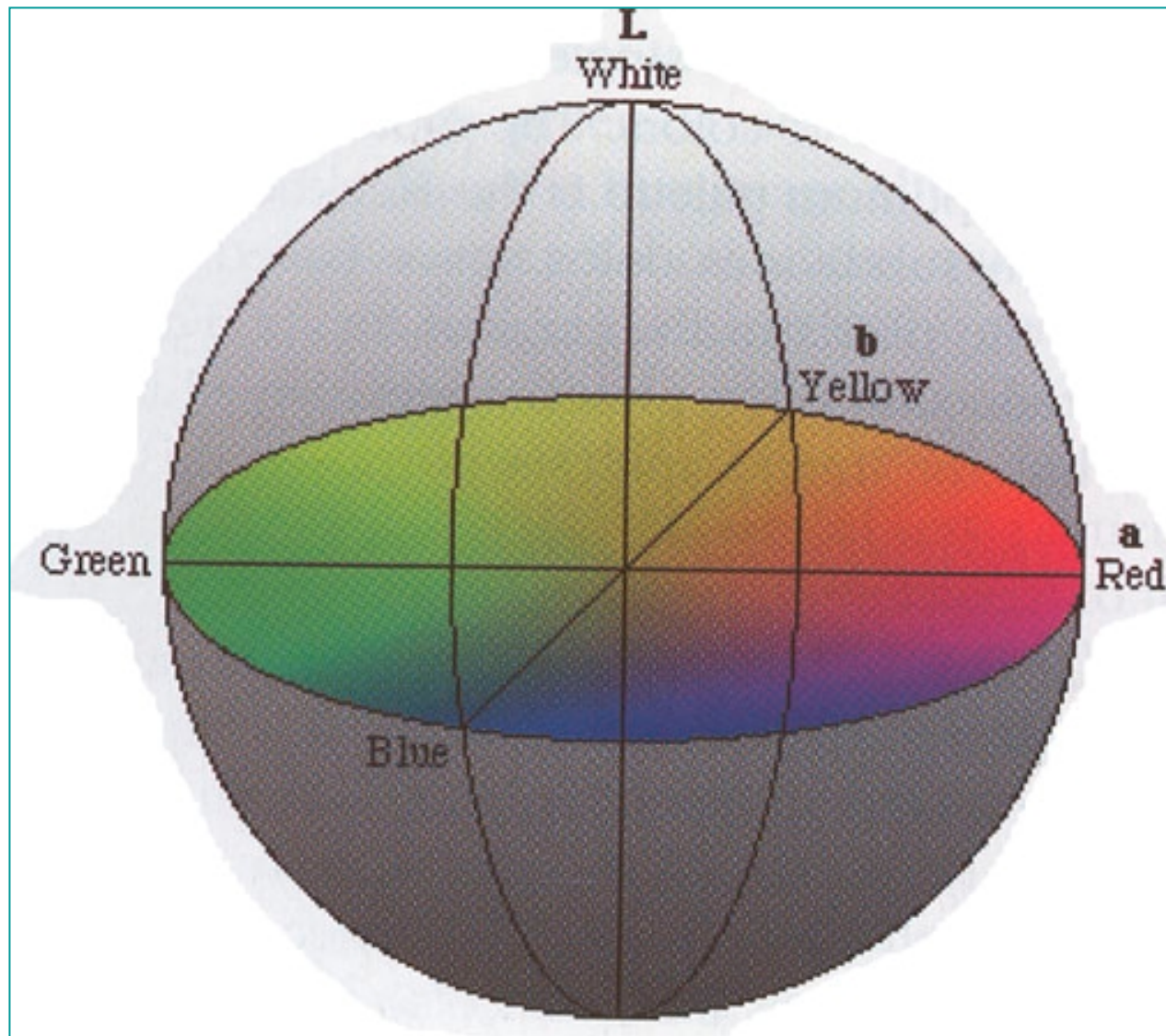

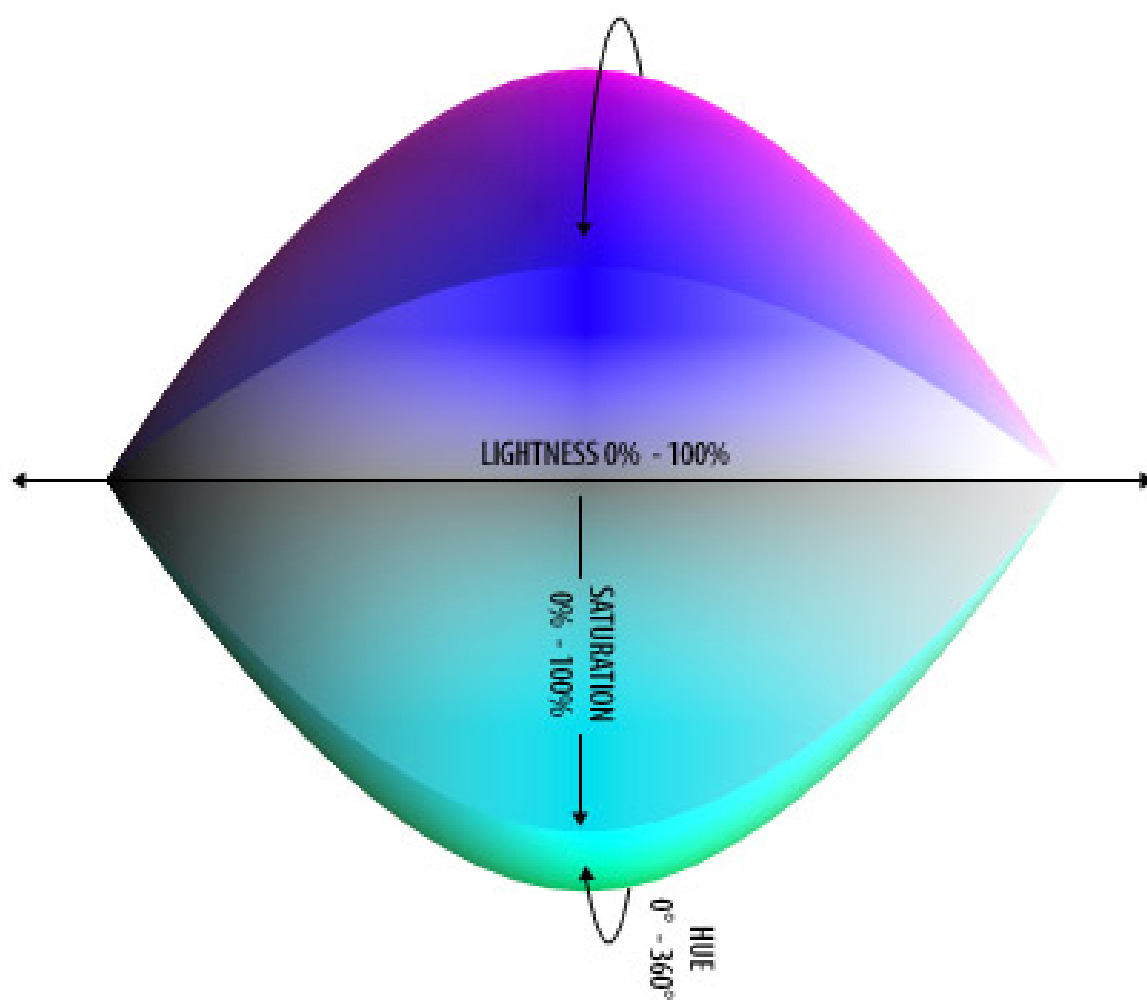

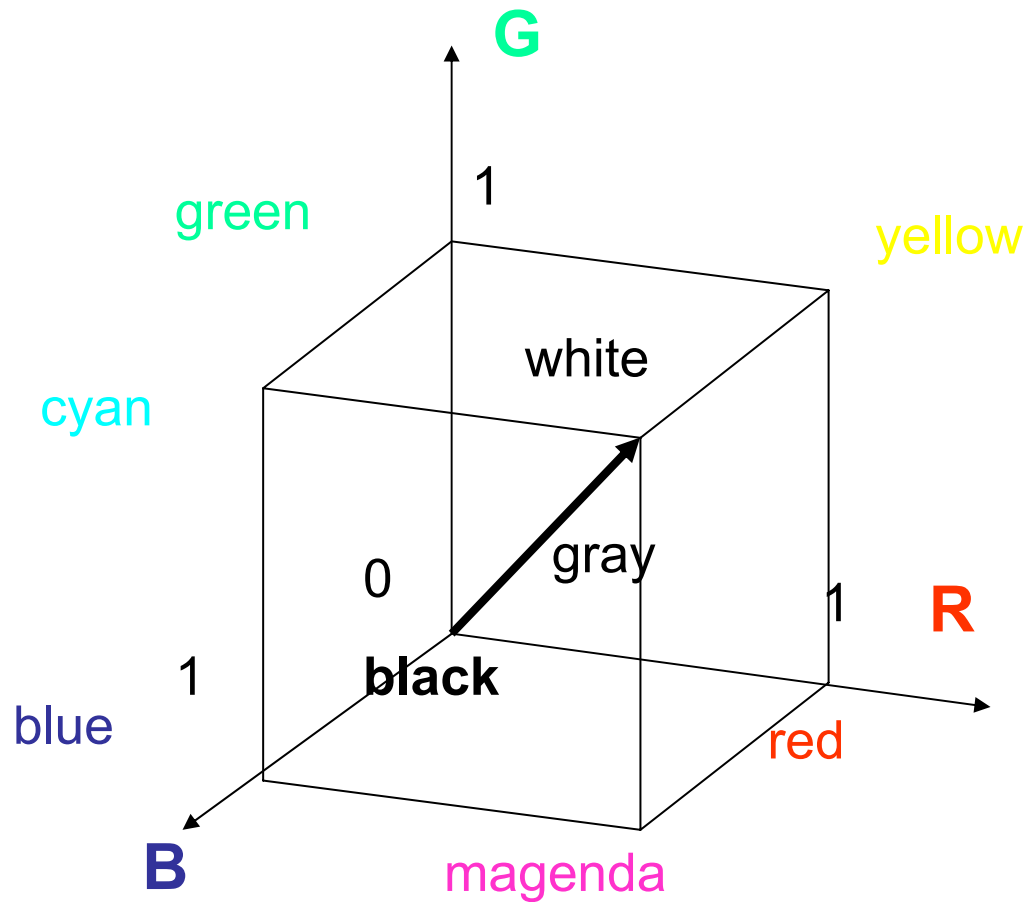

HVS

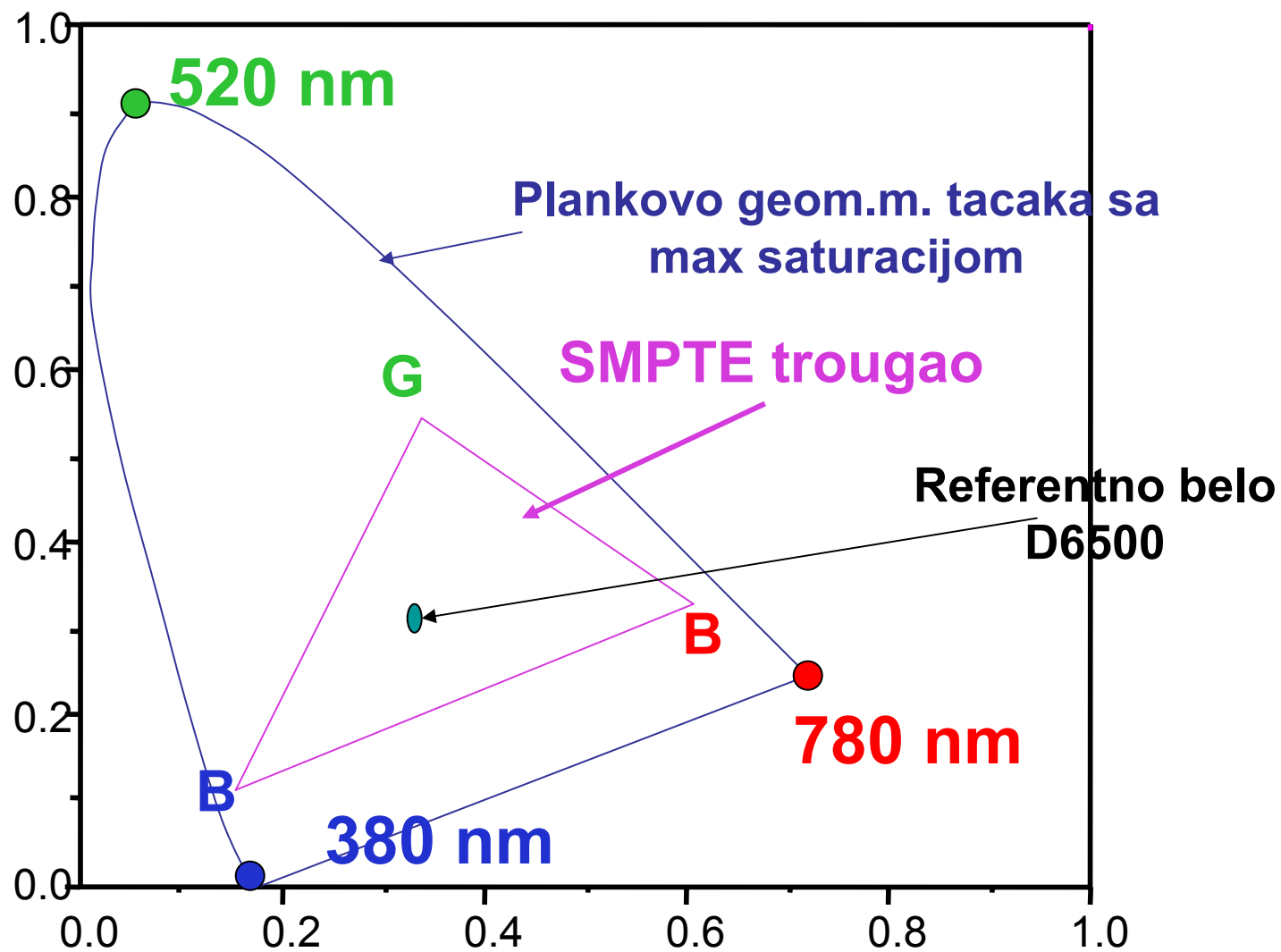

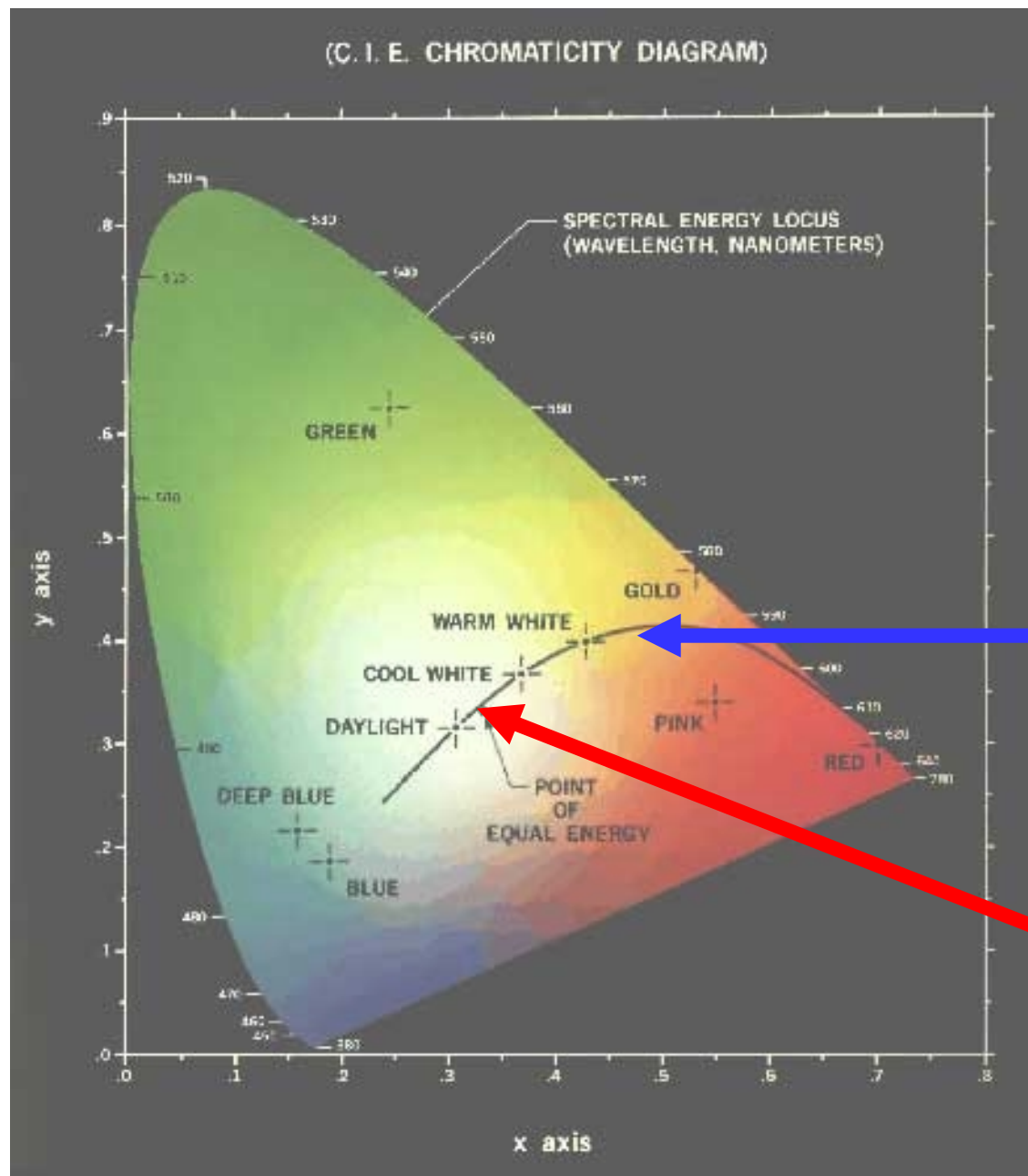
Prostor boja RGB

RGB color cube

CIE

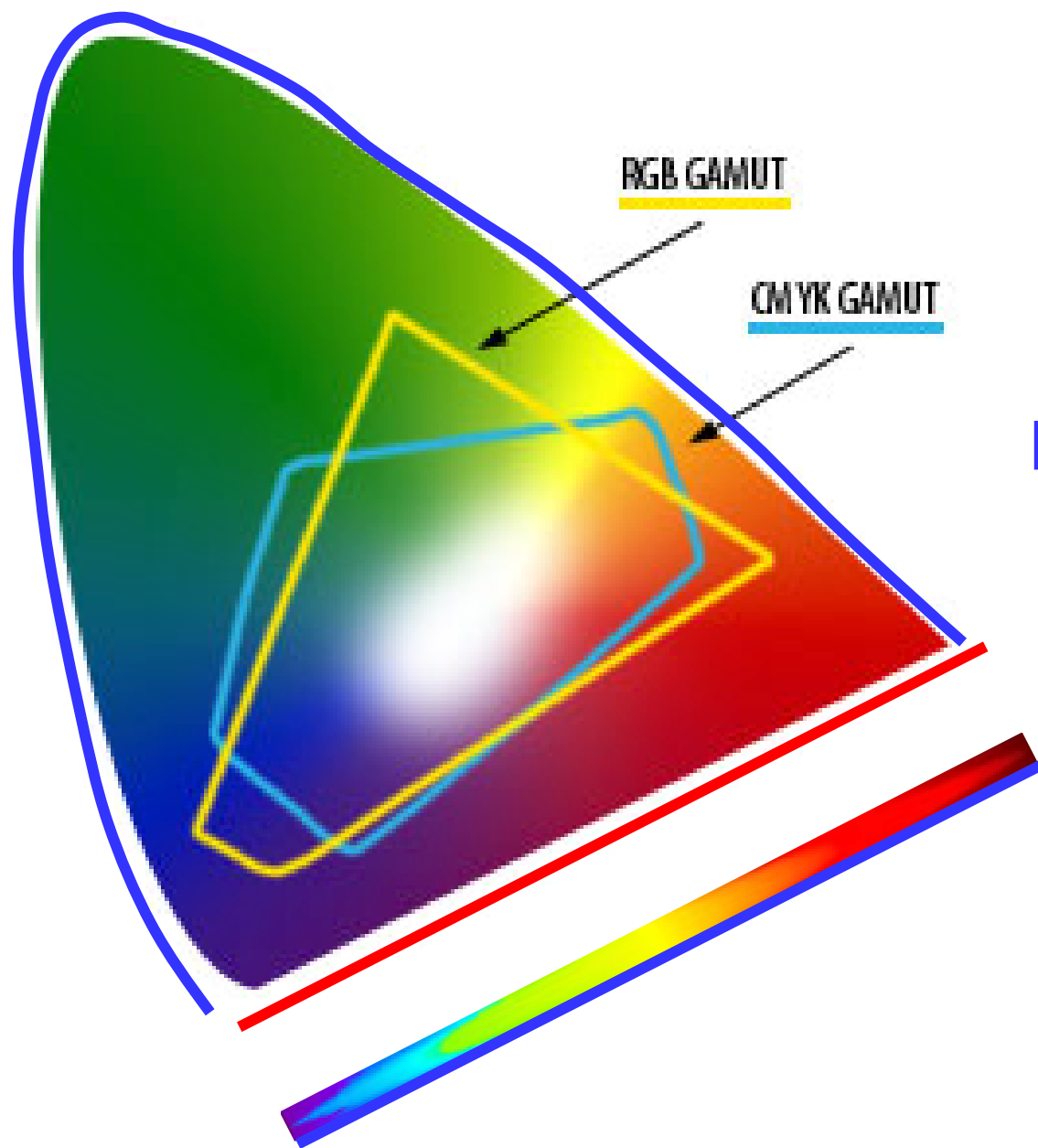

kriva zračenja
crnog tela

tačka jednake energije
tri izvora

Temperatura boje

predstavlja **temperaturo**
na koju treba zagrejati crno telo
da bi njegova spektralna k-ka
odgovarala k-stici izvora.

RGB GAMUT

CMYK GAMUT

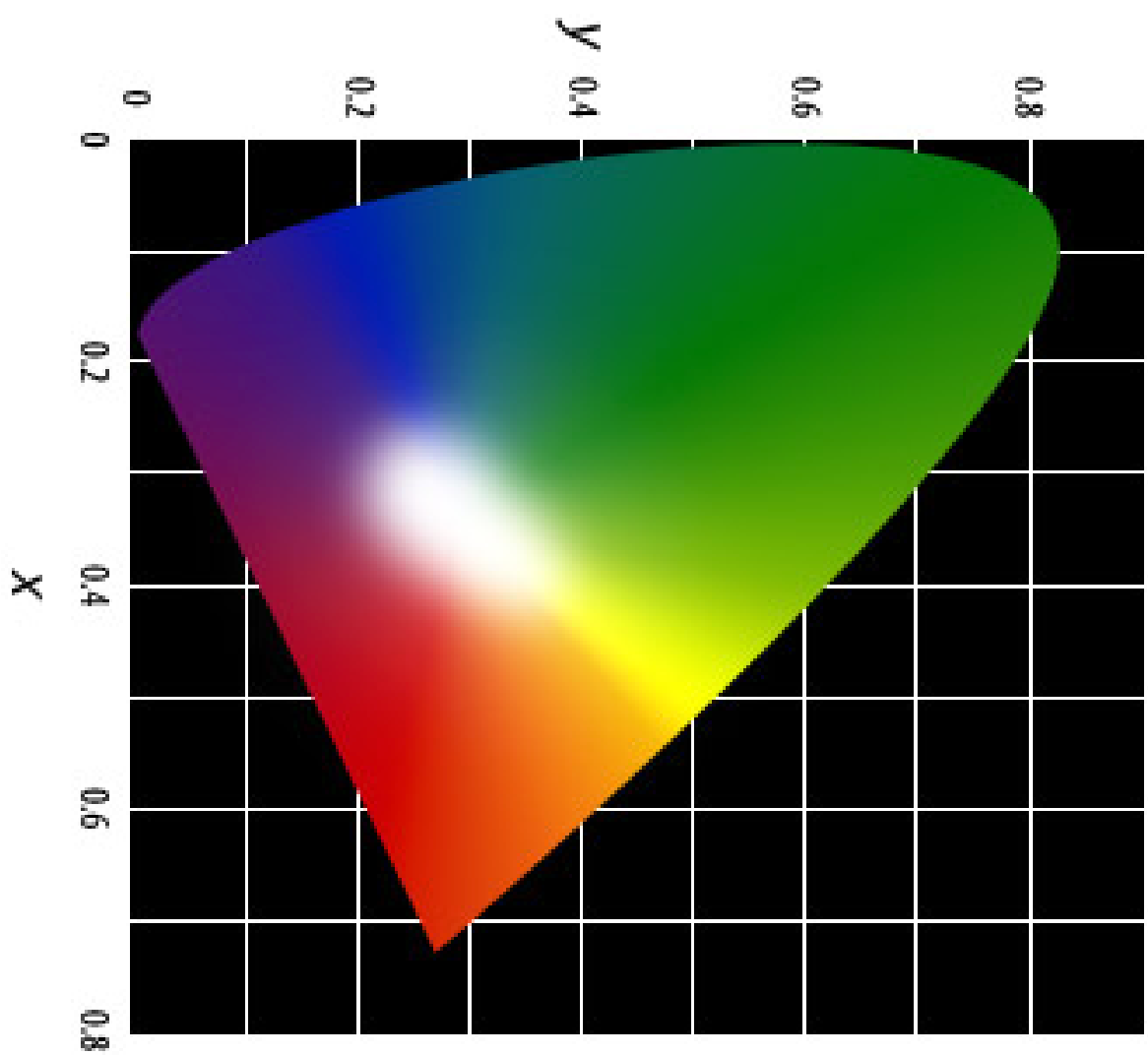
prirodne boje

nepostojece talasne
dužine

$k(\lambda)$ – monohromatska svetlost

- monohromatska boja se ne može ostvariti sa dva primara
- $k(\lambda)$ + jedna primarna = zbir druge dve primarne
- $k(\lambda) + R = G + B$
- sledi: $k(\lambda) = -R + G + B$

Usaglašen standard za fosfore

- **SMPTE** – **S**ociety of **M**otion **P**icture and **T**elevision **E**ngineers
- **EBU** – **E**uropean **B**roadcaster **U**nion

$$x = 0.630 \quad y = 0.340 \quad \text{R}$$

$$x = 0.310 \quad y = 0.595 \quad \text{G}$$

$$x = 0.155 \quad y = 0.070 \quad \text{B}$$

$$x = 0.3127 \quad y = 0.3290, W \text{ standardno belo}$$

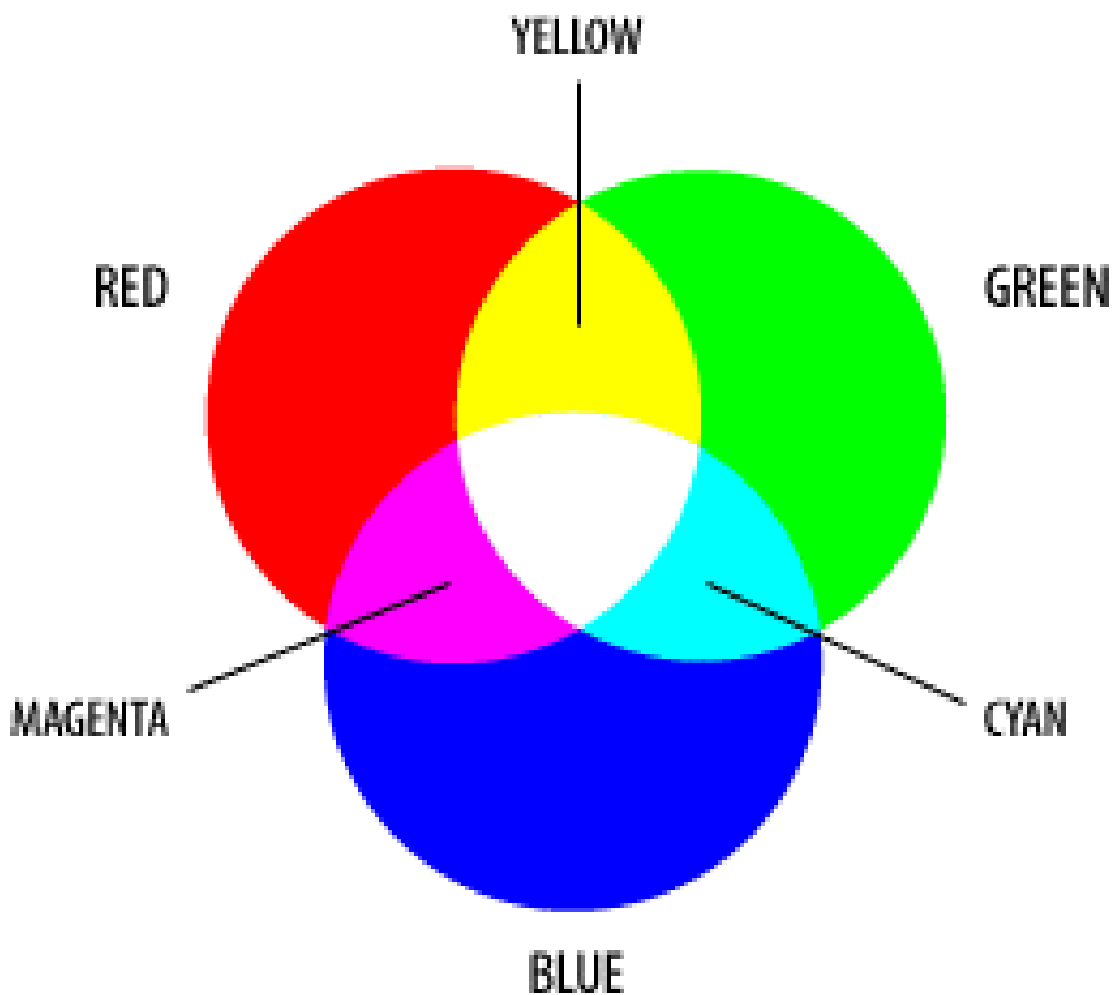
Matrice transformacije

$$\begin{bmatrix} X \\ Y \\ Z \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.6067 & 0.1736 & 0.2001 \\ 0.2988 & 0.5868 & 0.1143 \\ 0.0000 & 0.0661 & 1.1149 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} R \\ G \\ B \end{bmatrix}$$

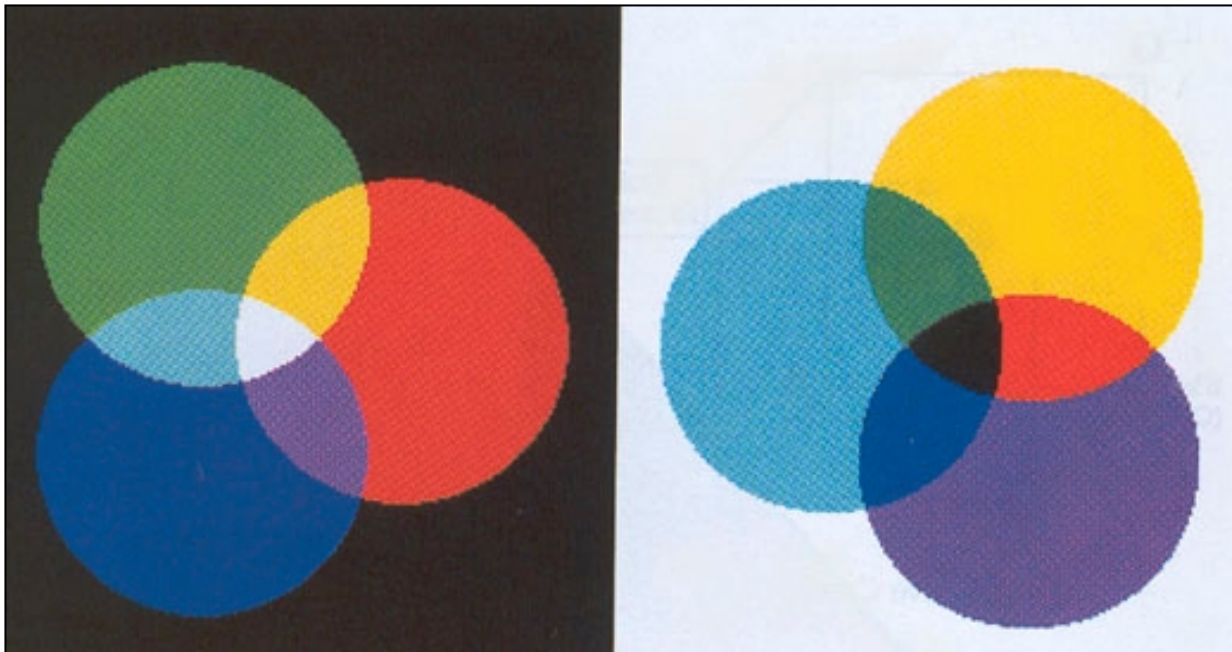
$$\begin{bmatrix} R \\ G \\ B \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1.9107 & -0.5326 & -0.2883 \\ -0.9843 & 1.9984 & -0.0283 \\ 0.0583 & -0.1185 & 0.8986 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} X \\ Y \\ Z \end{bmatrix}$$

Aditivni kolor: RGB, osnova crna – pa se dodaje boja

Subtraktivni kolor: MCY, osnova bela – pa se oduzima boja

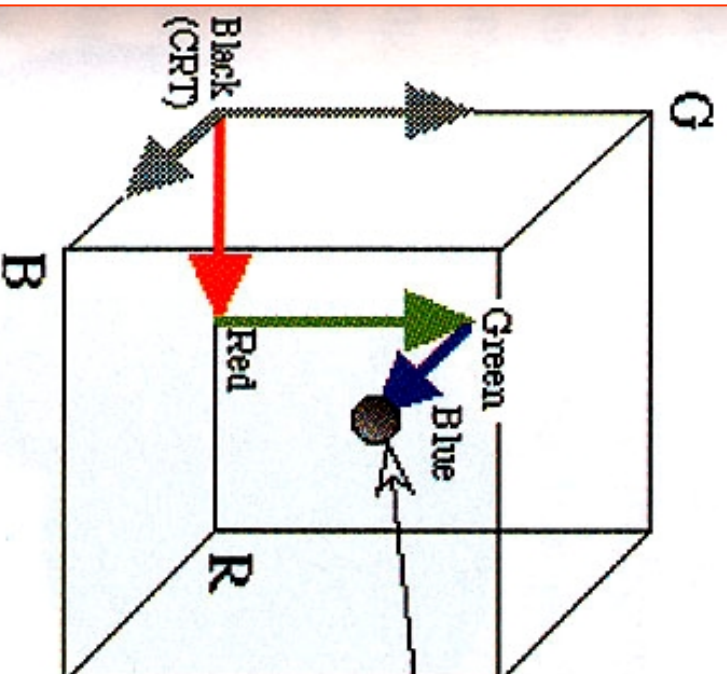

RGB vs MCY

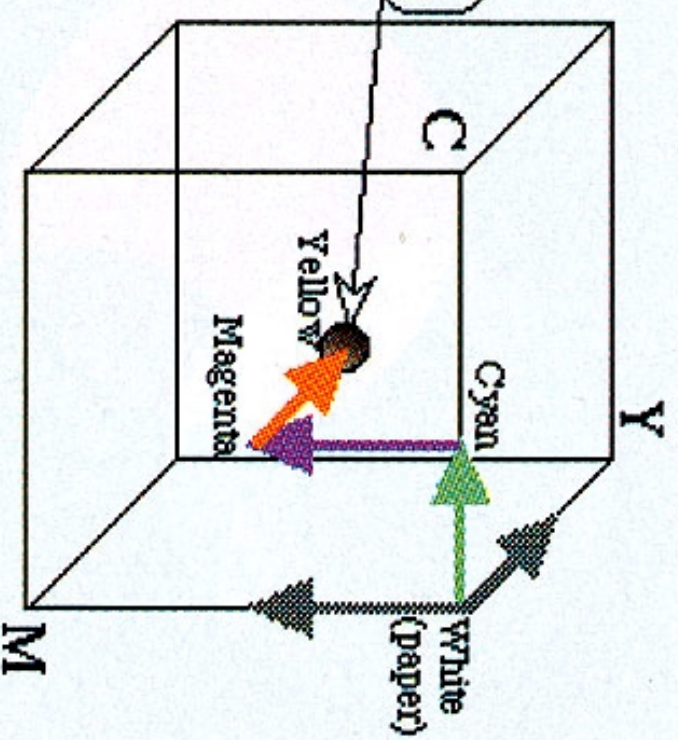
Aditivni

Subtraktivni

RGB Additive Colors

Color
Represented

CMY Subtractive Colors

Funkcija prenosa elektrooptičkog pretvarača CRT (Cathode Ray Tube)

$$L_T = \begin{cases} \left[\frac{V_r + 0.099}{1.099} \right]^\gamma, & \text{za } 0.0812 \leq V_r \leq 1 \\ \frac{V_r}{4.5}, & \text{za } 0 \leq V_r \leq 0.0812 \end{cases}$$

V_r nivo video signala za pobuđivanje
referentne CRT normalizovane na referento belo

L_t svetlosni izlaz referentne CRT
normalizovane na referento belo

$$\gamma = 2.2$$

Funkcija prenosa optoelektronskog pretvarača - kamere

$$V_c = \begin{cases} 1.099 \times L_c^{\left(\frac{1}{\gamma}\right)} - 0.099, & \text{za } 0.018 \leq L_c \leq 1 \\ 4.500 \times L_c, & \text{za } 0 \leq L_c \leq 0.018 \end{cases}$$

V_c nivo izlaznog video signala referentne kamere
normalizovan na referentno belo

L_c svetlosni ulaz referentne kamere
normalizovane na referentno belo

$$\gamma = 2.2 \quad (\text{NTSC})$$

